

Diari de Girona

Diumenge 3
de maig de 2009

Dominical

Reportatge Setges de Girona, arxivats

Els arxius Diocesà i Municipal conserven documentació molt valuosa per reviure la Guerra del Francès dos-cents anys després

PÀGINES 4 a 7

Reportatge L'economia guixolenc Un segle d'història de la Cambra de Comerç de Sant Feliu. **PÀGINES 2 i 3.** **Entrevista André Bonnaure** «La democràcia ha portat la bona cuina». **PÀGINA 8.** **Artistes de l'Empordà Costa Sobrepera** **PÀG. 11**

CORTINATGES ESTEBA
CasaSryl

astral
L'ART DEL DESCANS

L'OCCITANE
EN PROVENCE

FOTO PORTADA: ANIOL RESCLOSA (SALA DE CONSULTA DE L'ARXIU DIOCESÀ, AMB UN EXEMPLAR DEL «DIARIO DE GERONA» DE 1809 EN PRIMER TERME)

3 de maig de 2009

SUMARI

4 a 7 Reportatge Setges de Girona, arxivats

Els arxius Municipal i Diocesà conserven documentació preciosa per reviure la Guerra del Francès 200 anys més tard

8 Entrevista André Bonnaure

«La democràcia ha portat la bona cuina»

10 Entrevista Gonzalo Puente Ojea

«Per l'Església, la laïcitat és la tomba de la seva hegemonia»

11 Artistes de l'Empordà Costa Sobrepera

13 Gastronomia Dieta mediterrània: el vi

15 Col·leccionisme Deu anys d'euro

18 Música L'últim de Bob Dylan

Dominical

Dominical
Passeig General Mendoza 2.
17002 GIRONA.
Telèfon: 972 202 066

Director
Jordi Xargayó

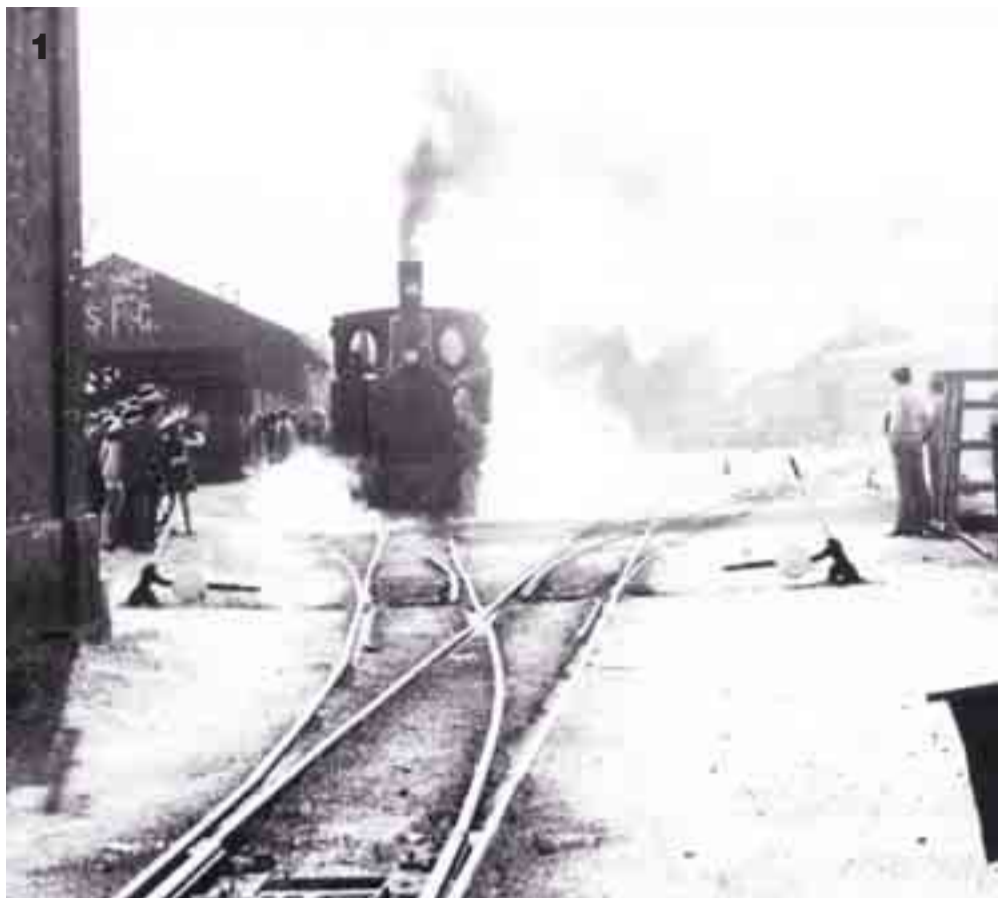
Coordinació
Pili Turon

Disseny
Martí Ferrer

Administrador
Miquel Miró

Publicitat
Paco Martí

2 Dominical
Diumenge 3
de maig de 2009

L'economia guixolencs

L'historiador Xavier Carmaniu Mainadé repassa el primer segle de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols en un llibre que ofereix una contextualització històrica de l'organització

TEXT: PILI TURON

Més d'un segle d'activitat empresarial i social és el que suma la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu de Guíxols en el seu registre particular, un cúmul prou important com per aturar-se a repassar-ne els fets més importants. I això és el que ha fet l'historiador Xavier Carmaniu i Mainadé, que ha donat forma de llibre a un recorregut a través de la trajectòria de la cambra guixolencs. Un viatge al passat que no oblidia les circumstàncies històriques més rellevants produïdes entre principis dels segles XX i XXI i que, d'una manera o altra, han influït en aquesta organització; de la mateixa manera que també recorda el seu paper durant períodes com la Setmana Tràgica –per exemple, consta documentalment que van demanar a les autoritats mesures per garantir l'ordre públic–, la II República o la transició a la democràcia, després de la mort del dictador Francisco Franco. Tot plegat pretén contribuir a revaloritzar la tasca d'aquest organisme econòmic i empresarial, un objectiu que el mateix autor remarca en la introducció del llibre.

Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guí-

xols. Crònica de cent anys d'Història (1905-2005) arrenca amb la fundació de la institució, seguint l'exemple de la Cambra de Palamós –la primera de Girona, creada el 21 de juny de 1901– i impulsada per la voluntat d'autonomia dels empresaris guixolencs. Després d'aconseguir la pertinent autorització del ministre de Comerç, la Cambra de Sant Feliu es va constiuir de manera oficial el 19 de febrer de 1905, en una sessió inaugural celebrada al Teatre Vidal. Els empresaris que la van posar en marxa perseguien unes fites molt clares: desenvolupar el teixit econòmic de la seva àrea geogràfica, pensant sobretot en el sector surotaper; i és que a començaments del segle passat Sant Feliu concentrava el major nombre de fàbriques de Catalunya, 90; més del doble que l'anterior, Agullana, amb 40 empreses.

PREOCCUPACIÓ PEL TERRITORI

Tal com explica Carmaniu al llibre, la proposta d'unir les principals potències productores de suro –Espanya, França i Portugal– en una lliga duanera que defensés els seus interessos enfront de la resta de països que volien entrar

Fotos:
A sobre d'aquestes línies, la Casa Patxot, seu de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols.

- 1 El tren a l'estació, 1969.
  - 2 Un turisme davant del passeig de Sant Feliu.
  - 3 Treballadores d'una empresa surera, el 1925.
  - 4 Tràfic comercial a la platja, a la primera dècada del s. XX.
  - 5 Edifici enrunat pels bombardejos, el 1937.
  - 6 Fàbrica de suro de Josep Batet fill (1904-1910).
  - 7 Cartells de propaganda política, entre 1936 i 1939.
  - 8 La façana marítima dels Banys de Sant Elm (1925 i 1935).
- Fotografia:**
«Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols. Crònica de cent anys d'història (1905-2005)»

en el sector va sortir, precisament, de la Cambra de Comerç de Sant Feliu. La iniciativa, però, no va arribar a triomfar.

Des del moment de la seva creació, la cambra va ser molt activa a l'hora de reclamar millores en els serveis i les infraestructures fonamentals per a l'activitat econòmica local. Així, el 1906 ja van començar a exigir que s'accelerés l'ampliació del port i dècades més tard van fer possible l'abastiment d'aigua potable a les embarcacions que hi fondejaven o van pagar l'enllumenat elèctric de les instal·lacions; també van lluitar per elevar la categoria duanera; el 1907 van aconseguir que s'aprovés la construcció d'un far a Tossa de Mar; van demanar millores a la xarxa viària, com ara que es reparés la carretera de Palamós i se'n construís una de nova que connectés Caldes de Malavella –amb estació de ferrocarril– i l'actual N-II; o, als anys 20, van insistir que els serveis de correus, telègraf i telefonia funcionessin correctament.

La retrospectiva de Xavier Carmaniu remarca actuacions decidides en moments tan crítics

com la I Guerra Mundial i els seus dràstics efectes en el principal motor econòmic de Sant Feliu, la indústria tapera: el conflicte bèl·lic el va portar a «viure una de les pitjors crisis de tota la seva història», tal com subratlla l'historiador.

Una mica més tard, als anys 20 i 30, la Cambra va gaudir de moments millors gràcies a l'incipient desenvolupament del sector turístic a la Costa Brava; un procés que a Sant Feliu té una data molt important en la inauguració dels banys de Sant Elm, que l'hisendat barceloní Pere Rius Calvet va comprar el 1921 i va posar en marxa l'any següent. En relació amb aquest nou potencial, les gestions de la Cambra de-

mostren que de seguida van prendre consciència de la importància d'aquells primers turistes, pels quals van demanar a l'Ajuntament que no els imposés càrregues fiscals.

L'etapa republicana també queda recollida en les actes de la Cambra de Comerç, on es reflecteixen debats intensos al voltant de la crisi del món surer. Els capítols següents incideixen en «els desastres de la guerra» Civil, la postguerra i, ja a la dècada dels 60, l'eclosió del turisme –relacionat amb aquest període, la documentació demostra que l'ens ja havia superat les dificultats econòmiques de la primera etapa franquista– i la transició a la democràcia, en un bloc titulat «de les «Corts franquistes» a la Catalunya autònoma» que va de 1976 a 1991. A tall d'anècdota, l'autor ressalta l'adquisició del primer ordinador a la Cambra, el 1987. I d'aquesta mateixa dècada és un fet realment descabellat en la seva història: la compra de la seu actual de l'organització, la Casa Patxot, el 1986. A partir d'aquí, el treball repassa l'activitat i l'organigrama de l'entitat en els temps més recents, apuntant cap al futur.

Setges de Girona, arxivats

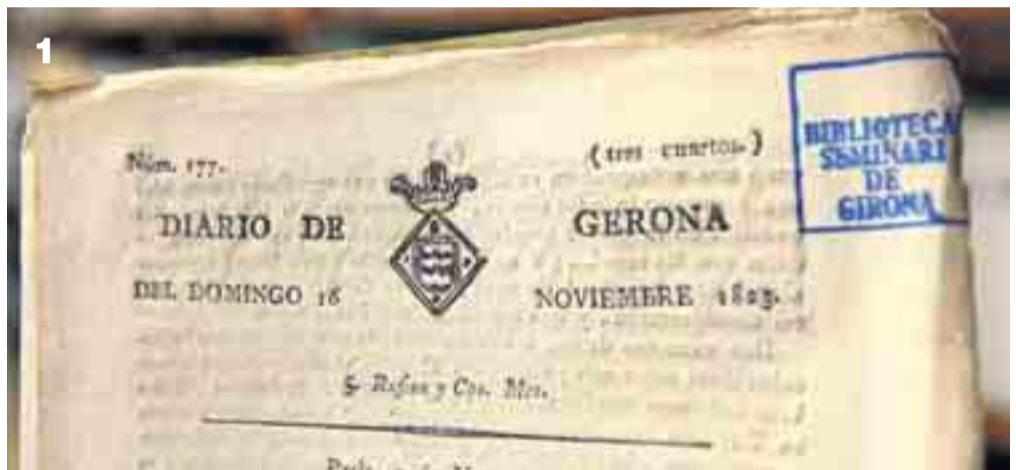
El material conservat a l'Arxiu Diocesà del Seminari de Girona i al Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona permet retrocedir fins a la Guerra del Francès

TEXT: PILI TURON FOTOGRAFIA: ANIOL RESCLOSA

Reviure la història és impossible –almenys sense un invent revolucionari que, ara per ara, res fa preveure–, però els arxius ofereixen eines suficients per fer una cosa prou semblant: consultar documentació i llegir testimonis de persones que van viure un moment determinat, accedint així a èpoques tan llunyanes com els setges a què l'exèrcit francès va sotmetre Girona ara fa 200 anys. D'aquí a pocs dies es compliran, precisament, dos segles de l'inici del tercer i definitiu atac que va patir la ciutat –divendres, 8 de maig– i que va acabar amb la seva capitulació set mesos després.

La publicació de diaris permet seguir l'evolució d'esdeveniments tan transcendents com aquest, però perquè això sigui possible cal que conflueixin dos factors: primer i imprescindible, que aquests diaris existeixin; segon, que s'hagin conservat.

I conflueixen, perquè dos canonges del Capítol de Girona van recollir aquests fets en un *Diario de Gerona* que es va publicar cada dia des de just abans del segon setge francès –el 20 de juliol de 1808– i fins a la capitulació de 1809; així com també perquè l'Arxiu Diocesà

del Seminari de Girona i el Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona conserven mig miler de números corresponents a més de dos anys.

L'Arxiu Diocesà –que dirigeix Joan Naspleda– disposa de part d'aquest treball periodístic realitzat pels canonges Vicens Jiménez i Mar-

tí Matute, amb la col·laboració d'altres redactors com Carlos Beramendi i Josep Ribas Simon. Segons explica l'arxiver Joan Villar, amb els seus escrits «intentaven reflectir els fets del moment per donar coratge, en feien una lectura patriòtica, parlaven de la valentia de la gent». Els volums amb la resta de publicacions

d'aquell *Diario de Gerona* són a l'Arxiu Municipal.

Però els fons arxivístics de tots dos equipaments contenen molt altre material útil per aproximar-se a aquella realitat històrica, entre la qual n'hi ha tant d'originari de l'època com treballs de recerca, material audiovisual, llibres o articles posteriors centrats en aquest capítol de la història gironina.

DOCUMENTACIÓ ECLESIASTICA

A les instal·lacions de l'Arxiu Diocesà del Seminari de Girona es pot consultar la documentació pròpia de la institució eclesiàstica; com els llibres d'obra –de comptes–, que en el cas de la Catedral de Girona permeten fer un seguiment de les incidències causades per la Guerra del Francès a través de coses tan quotidianes com pagar els paletes i els manobres contractats per reparar els desperfectes. També es conserven els llibres parroquials –que deixen constància dels baptismes, els matrimonis i les defuncions– datats de fa més de cent anys i que sovint es converteixen en una font d'informació interessant gràcies a les anotacions dels capellans, ja que alguns no es limitaven a escriure les dades objectives sinó que narraven els fets aportant detalls valuosos per fer-se càrrec de la situació.

En referència als setges de 1809, una consulta al Llibre d'òbits de la Catedral de Girona corresponent al període de 1800-1844 deixa clares les conseqüències fatals de l'encerclament de la ciutat: per exemple, el 29 de novembre de 1809 es van oficiar sis enterraments el mateix dia, una xifra del tot inhabitual.

La lectura dels llibres sacramentals de les diferents parròquies gironines acosta el ciutadà d'avui a les condicions de penúria en què vivien els gironins de principis del segle XIX, entrant en més o menys detalls depenent del tarannà de cada rector.

Les incursions de les forces ocupants destrüïen bona part d'aquest material, de manera que algunes parròquies optaven per reconstruir-los posteriorment recorrent a la memòria de testimonis; mentre que en d'altres casos, escaementats per l'història d'assetjaments francesos a Girona –el més antic es va produir al segle XIII–, havien optat per escriure els llibres per duplicat o per traslladar-los a Barcelona amb l'objectiu de protegir-los, com va fer la Catedral diverses vegades.

Fotos:

- 1** La capçalera d'un número del «Diario de Gerona»
- 2** El director de l'Arxiu Diocesà, Joan Naspleda i Arxer.
- 3** L'arxivera Anna Bancells a la sala de lectura de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, amb un exemplar del «Diario de Gerona» en primer terme.
- 4** L'arxiver municipal, Joan Boadas, a les instal·lacions del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona.

El Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions (SGDAP) de l'Ajuntament de Girona ofereix una extensa xarxa de recursos per endinsar-se en la Girona assetjada de fa dos segles, una immersió que es pot realitzar tant a la manera tradicional—desplaçant-se físicament a l'arxiu per demanar i consultar el material *in situ*— com utilitzant les noves tecnologies i accedir-hi a través d'Internet.

Aquesta última opció és possible a través de la web d'aquest servei municipal, www.ajuntament.fi/sgdap, on s'ha habilitat un espai específic que informa de tot el material disponible —així com també fa una breu introducció històrica i anuncia les activitats programades per commemorar el bicentenari. Aquest material ofereix una visió realment àmplia dels fets que ara es recorden i obre les portes a fer-se'n una idea general, però també a aprofundir en la matèria i a trobar elements vàlids per a l'estudi.

A part de les publicacions del *Diario de Girona* esmentades abans, el catàleg de l'arxiu municipal compta amb un llarg catàleg de textos que permet resseguir el dia a dia de la ciutat durant la Guerra del Francès, per exemple

a través dels bans i dels edictes emesos per la Junta de Girona entre els anys 1808 i 1815 o dels acords dels plens de la Corporació fins a 1814 —a diferència de la resta de textos administratius, aquests acords es poden consultar en línia. Entre aquest tipus de documents també hi ha un registre de cartes emeses entre 1800 i 1817; correspondència de la mateixa Junta, impresos i cèdules corresponents als dos anys d'atacs i setges o sis lligalls amb correspondència francesa que va de 1810 a 1814. També es pot conèixer l'activitat pròpia de la gestió econòmica i l'ordenació del territori; el funcionament de serveis com els d'abastaments o els que estaven vinculats amb la defensa de la ciutadania, els registres de les lleves de l'exèrcit o els llibres d'ordres i pagaments dels soldats; a més de poder consultar dos lligalls de documents relacionats amb el bandolerisme i el contraban.

INFORMACIÓ DIGITALITZADA

En aquest mateix espai virtual, l'interessat en el tema troba digitalitzada tota la bibliografia existent sobre la Guerra del Francès, tant a la Biblioteca de l'Arxiu Municipal de Girona com

al repositori de la Memòria Digital de Catalunya; i, a més, es poden recuperar els articles sobre aquesta qüestió que s'han publicat a la *Revista de Girona* o als *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*. Finalment, la part textual es completa amb un recull de premsa sobre el bicentenari també digitalitzat i, per tant, disponible a la mateixa web.

Les imatges —fotografies, gravats i plànols, majoritàriament— són un camí vàlid per retrocedir aquests dos-cents anys i, evidentment, són un altre element destacat del fons documental de l'Arxiu de la ciutat de Girona. Entre elles sobresurt la fotografia de l'últim supervivent dels setges de Girona, qui tenia 92 anys quan va posar per al fotògraf el 1878. Abans, el 1867, ja s'havien reunit altres supervivents per tal de ser fotografiats —imatges consultables a l'arxiu municipal.

El registre també inclou imatges de monuments erigits per commemorar els protagonistes de la Guerra del Francès, com el que recorda els Defensors de Girona (la imatge és de 1900, sis anys després que s'inaugurés l'escultura). Així com la reproducció d'una pintura amb el retrat del general Mariano Álvarez de

Fotos:
A sobre d'aquestes línies, un dels volums conservats a l'Arxiu Diocesà —amb gravats d'or— i un mapa pertanyent al mateix servei. A sota, material de l'Arxiu Municipal corresponents als setges.

5 i 7
Elements pertanyents a l'Arxiu Diocesà.

6 i 8
Dos documents conservats al servei municipal.

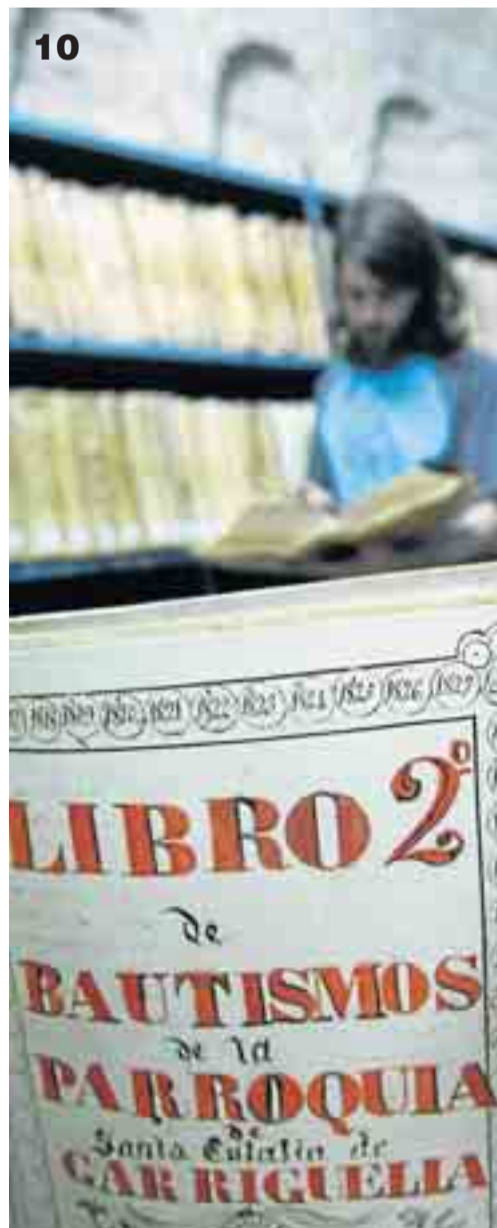
9
L'arxiver de l'equipament diocesà, Joan Villar.

Castro, datada de 1896, i fotografies dels diferents actes commemoratius organitzats al llarg de la història. En aquest últim capítol estan immortalitzats el descobriment de les làpides col·locades al peu del monument de la Plaça del Lleó (el 1909, i mostrant-ne un de provisional que s'acabaria substituint) o l'acte oficial organitzat durant les fires de Sant Narcís de 1959, coincidint amb el 150è aniversari dels setges i en plena dictadura franquista; del final d'aquesta etapa de la història recent espanyola és una altra fotografia, de 1974 i ja en color, d'una visita a la tomba-monument d'Álvarez de Castro. Pel que fa als gravats, hi ha reproduccions de l'assalt al baluard de Santa Clara i de diferents espais de la ciutat o, entre d'altres, un retrat del general Álvarez de Castro. I respecte als plànols, serveixen sobretot per fer-se una idea de les estratègies militars aplicades durant la confrontació. Per completar-ho, l'usuari de l'arxiu encara pot ampliar la seva visió de l'època amb diversos documents audiovisuals.

Com va resumir l'arxiver municipal i cap del SGDAP, Joan Boadas, tot plegat constitueix «un recurs iconogràfic que permet interpretar els fets de manera versemblant».

Més espai per als fons de l'Arxiu Diocesà i Capitular

Les instal·lacions s'ampliaran amb la construcció d'un dipòsit que ha de començar de manera immediata i es completarà amb una nova sala de lectura

En procés de canvi es troba l'Arxiu Diocesà, l'Arxiu Capitular i la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona –serveis que es gestionen de manera conjunta–, una transformació que es concretarà en unes instal·lacions noves que han de donar una millor cabuda al seu fons documental i permetre millorar el servei als investigadors i estudiosos interessats en el seu material. El projecte –redactat per l'arquitecte Joaquim Bover– està aprovat i pendent del permís municipal que ha d'atorgar l'Ajuntament de Girona. L'obra, que ocuparà la primera i la segona planta de l'edifici situat a la pujada de Sant Martí, està presupostat al voltant dels 500.000 euros i s'espera acabar el 2010. De moment, però, acumula cert retard perquè la planificació inicial preveia començar els treballs al gener.

El volum del fons d'aquest equipament deixa clara la necessitat d'aquesta ampliació.

Segons va explicar el director de l'Arxiu Diocesà i de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, Joan Naspleda i Arxer, la documentació que posseeixen –datada entre els segles IX i XX– s'extendria 2.000 metres lineals, posada una al costat de l'altra.

Però això no és tot, perquè també s'han de tenir en compte els aproximadament 40.000 pergamins –majoritàriament dels segles XIV i XV, encara que també se'n troben del IX al XVIII– que també conserven i que, tots junts, tindrien una alçada de quaranta metres.

El projecte arquitectònic corresponent al nou dipòsit de l'Arxiu Diocesà, ubicat a l'edifici del Seminari i al costat de l'actual dipòsit de la Biblioteca, es va enllestir l'any passat. Aquesta actuació es completarà amb una segona fase –l'avantprojecte de la qual es va acabar el 2008– que permetrà habilitar una nova sala de consulta a l'Aula Magna del Seminari –just a sobre de l'església de Sant Martí Sacosta i amb la seva mateixa superfície–, així com els seus accessos exteriors i els ascensors que comunicaran els diferents dipòsits; segons va apuntar Nas-

pleda, en aquests moments s'està redactant el projecte que definirà aquesta segona actuació, que s'ha de posar en marxa al llarg d'aquest any.

Pel que fa al cost d'aquests projectes, el Bisbat de Girona assumeix el finançament del nou dipòsit, per al qual compta amb els diners provinents de la venda de l'antic arxiu del carrer Bellmirall; mentre que per a la segona fase –la sala de consulta i els accessos– tindran la col·laboració del Departament de Política territorial i Obres públiques. Les contribucions es completen amb

l'aportació del Departament de Cultura de la Generalitat per adquirir les calaixeres i els mòduls compactes on s'arxivarà la documentació i la Fundació Caixa de Girona pel que fa a l'equipament del mobiliari de la sala de consulta.

Per a Joan Naspleda, un dels motius que fan necessari renovar les instal·lacions és millorar la seguretat i la conservació del material. Un cop s'hagi realitzat i estigui en funcionament, el seu director va assegurar que serà «el centre més important de documentació medieval de les comarques de Girona».

Al llarg de l'últim any, l'Arxiu i la Biblioteca han atès un

total de 3.315 peticions –2.703 pel que fa al primer i 612 la segona– i rebut 2.655 lectors –1.995 l'arxiu i 660 la Biblioteca. A part de les consultes habituals d'estudiants i investigadors, al llarg dels últims anys ha augmentat de manera notable el nombre de persones que s'hi adrecen buscant informació per confeccionar el seu arbre genealògic.

En l'actualitat, els especialistes que formen part de l'equip responsable d'aquestes instal·lacions continuen amb el procés de digitalització de la documentació, pensant tant per garantir la seva bona conservació com en millorar el servei als seus usuaris.

Fotos:

10
Un altre dels arxivers que treballen a l'Arxiu Diocesà, Albert Serrat, consultant un volum inclòs en el seu fons bibliogràfic.

11
La façana de la seu de l'Arxiu i la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, a la pujada de Sant Martí.

ANDRÉ Bonnaure Cuiner, un dels grans especialistes en l'elaboració del foie

Un dels màxims especialistes en l'elaboració del foie gras, és gironí de fa 25 anys. És cuiner retirat, i ha publicat un dels llibres més complets sobre el tema. Aquest gastrònom, diu que el foie combina amb tota mena de plats, com la vedella.

“La democràcia ha portat la bona cuina”

TEXT: MOISÈS DE PABLO

André Bonnaure (Périgeux, 1941), es va enamorar del foie als 6 anys. Fa un quart de segle que treballa als fogons de les nostres comarques. Bonnaure –al centre de la imatge– viu a Girona, i ha confeït un llibre excel·lent sobre el món del foie, *Foie Gras* (Montagud Editors), amb un recorregut molt llarg. Millor llibre de cuina francesa del 2007, es reedita i s'ha publicat en anglès i francès.

Va estar relacionat amb el cuiner del primer Bulli? Jo era amic de Jean Paul Vinay, que ja tenia dues estrelles Michelin, abans d'Adrià.

“
L'ànec té una vida de rei. El preparen com un atleta dels Jocs Olímpics. D'un ànec estressat, o en mal estat, no podria sortir un foie en bon estat. Mengen els millors cereals, tenen veterinaris. Són a l'aire lliure
”

I què té aquella part del Cap de Creus per aconseguir tantes estrelles Michelin? Sí. El Bulli no comença amb Adrià, ve de molt abans. Al Bulli actual han sabut vendre la marca: la gran ànima del Bulli és Juli Soler. Sense ell, no existiria el Bulli. Amb Adrià ha trobat el cuiner ideal.

Què requereix un plat correcte de foie a nivell casolà? La senzillesa és el gran secret. És un producte noble, que no necessita gran cosa per disfrutar-lo. Sempre que he dit coses sobre el foie, en conferències, parlo de la senzillesa. Fins a un nen el pot preparar. D'altres cerquen a les receptes, complexitat. El foie, amb una mica de sal, ja està.

Hi ha bon nivell de consum de foie aquí? Poques persones ho saben, Espanya és el segon consumidor de foie del món, després de França. Bona part del foie que es consumeix és importat de França, tot i que la producció local és d'un nivell excel·lent.

I es nota en els plats a restaurants, aquest consum? Jo diria que el 80% dels restaurants de classe mitjana-alta, tenen algun plat de foie gras o d'ànec.

El seu llibre *Foie gras*, l'han anomenat la Bíblia del foie, és la culminació de la seva carrera? Sí. El 2002 jo tenia publicat *El llibre de l'ànec* (La Magrana), que després va comprar RBA. Em van convidar al Fòrum Gastronòmic de Girona, on vaig fer un taller. Em vaig arriscar a dir que el foie estava perdent sabor.

I és cert això? Sí, després tothom ha dit que és veritat. La meva primera emoció gastronòmica va ser als 6 anys, i va ser el foie que el meu pare em va preparar. Encara recordo aquell sabor!

L'animal, l'oca, estava alimentat de forma natural? Sí, no hi havia les trampes dels grans

productors. La producció d'oca és del 5%, la resta és d'ànec, de la varietat moularde. El taller va aixecar molt de soroll, perquè vaig col·locar 16 peces de foie que semblaven iguals, i després de preparar-les, s'ha vist que no tenien les mateixes característiques, del més selecte fins al pitjor, d'aquests que no tenen ni gust. De vista, de tacte, eren iguals! La gent ha entès que trobar un bon foie és una loteria.

I com s'ho ha de fer la gent per comprar un bon foie? Trobar un bon proveïdor, i tractar el tema amb un bon professional, que et pot explicar d'on ve, les característiques. A la conferència, va assistir el director de Montagud Editores. Que em va donar tot el temps que volgués i els mitjans, a condició que fes el llibre definitiu del foie gras. El llibre es publica el 2006, i jo vaig avançar la jubilació per a dedicar-m'hi. És el gran llibre de la meua vida, i esperava que compensés la meua petita jubilació (riu).

I ho ha aconseguit? Sí. Hi ha una segona edició en castellà. I s'ha publicat en francès i anglès, els dos grans idiomes mundials que donen molt accés i recorregut.

Què opina de la frase que diu que la cuina substitueix el sexe? També ho és la pintura, o la música. En el cas de la xocolata, sobretot per a les dones, té una relació afectiva. I el foie gras podria ser una cosa similar.

Si li agrada molt el foie, pot ser que li falti amor? Podria ser. Un addicte té alguna mena de relació afectiva amb el producte.

Què li diria a la gent que critica el mètode d'engreix de l'oca i l'ànec? Sí, he defensat el foie en programes, a La 2 de TVE, per exemple, on es parlava sobre l'ètica del foie gras. És difícil, perquè és un tractament molt dur, però moltes coses que acceptem són molt dures.

Els animals que mengem, els matem a l'es-corxadador. Efectivament. Pensa que el fetge de l'ànec multiplica per 10 el seu pes en 15 dies. Comparant-ho amb nosaltres, tindriem un fetge de 18 quilos!

No hi ha una altra manera? No. Han buscat coses, però no és el mateix. Abans d'aquests 15 dies, l'ànec té una vida de rei. El preparen com un atleta dels Jocs Olímpics. Un ànec estressat o en mal estat, no podria sortir un foie en bon estat. Mengen els millors cereals, tenen veterinaris. Són a l'aire lliure. Fan vida de reis. Ara recordo una anècdota!

Endavant. Una vegada, menjant a casa d'en Santi Santamaria, fa 15 anys, quan no era conegut, estava menjant una tarrina de foie, i tenia una capa de sal pel damunt, jo li vaig preguntar si era sal de guerdande, es va quedar molt sorprès que algú ho sabés.

Fa 25 anys que viu al país, la cuina ha canviat molt, oi, per què han passat aquests canvis, pel nivell de vida? També, per la proximitat amb França: han passat coses al País Basc i Catalunya. Les empreses d'ànec són d'aquí, fora no hi ha producció. Molta gent de Barcelona anava a França a menjar foie. La democràcia ha portat la bona cuina. S'ha creat una classe mitjana amb inquietuds, amb Franco era impensable.

La vedella de Girona és un producte estrella, el foie s'hi pot afegir? L'Empordà podria ser un terroir del foie. Però la producció encara és petita.

Ara els cuiners són grans estrelles. És estúpid, i gran part de culpa la tenen els mitjans. En la darrera classificació de restaurants del món, el primer francès ocupava un lloc molt endarrerit, però qui diu qui és el cinquè, el sisè, el setè? Com es mesura això? És una classificació organitzada per la Nestlé.

Pugna de blaus i verds

Les illes Dàlmates són una joia escampada al llarg de la costa entre Dubrovnik i Split

TEXT I FOTOGRAFIA: LLUÍS BUSQUETS I GRABULOSA

Reportatge

9 Domicinal
Diumenge 3
de maig de 2009

Escampades al llarg de la costa dàlmata meridional, entre Dubrovnik i Split, un conjunt d'illes i arxipèlags pugnen amb el seu intens verd contra els blaus del mar. Les Elafiti són un conjunt d'illes properes a Dubrovnik, lloc predilecte de descans de les famílies riques de la ciutat i dels capitans de vaixells, gràcies al seu exuberant paisatge i al clima suau. Però cal no perdre's Mljet i Korčula (pronunciem Kòrxula).

—**Les Elafiti.** Són fàcils de visitar des de Dubrovnik i en algunes d'elles hi ha platges nudistes. La més propera a la ciutat és Koločep, amb ruïnes romanes i una fortalesa del segle XVI construïda contra els atacs turcs. Coberta per una frondosa vegetació subtropical, s'hi conrea la vinya, l'olivera, el garrofer i la magrana. Hi ha dos llogarets de pescadors i algunes ermites bastides en acció de gràcies dels navegants. De característiques semblants és Lopud, on s'ha posat de moda celebrar casaments; conserva dues fortaleses del s. XVI, i alguns monuments com l'església de la Santíssima Trinitat (s. XVI-XVII), un convent franciscà del XV, un altre de dominics i les runes d'un palau gòtic (1450). Hi destaca tanmateix l'església de l'Esperit Sant. La més gran de l'arxipèlag, Šipan, ja era coneguda pels romans i encara avui s'hi conreen, a més dels productes mediterranis abans esmentats, cítrics i figues.

—**Lokrum.** Situada a menys d'un quilòmetre al sud de Dubrovnik, Lokrum (Parc natural i Reserva per a la protecció de la flora silvestre), conté fins i tot un llac salat. Propietat d'una abadia benedictina fundada el 1023, fou reconstruïda al s. XIV i enderrocada pel terratrèmol de 1667 (encara que resten algunes romanalles romàniques i renaixentistes de l'església). Al s. XIX, francesos i austríacs van fortificar l'illa, fins que Maximilià d'Àustria la conquerí i s'hi féu construir un palau. Avui l'antiga abadia és seu del museu de la flora i fauna de l'illa.

—**Mljet** (Melita), l'illa d'Ulisses i Calipso? A uns 15 km a ponent de Dubrovnik, paral·lela durant 38 km a l'estreta península de Pelješac, hi trobem Mljet, de visita obligada. S'ha dit que és la més bella i esponerosa de tot l'Adriàtic. Té 98 km² i més de 1.000 habitants. Boscos de pi, roure i alzina, penya-segats, coves de roca calcària, tranquils recers de pescadors, fan de l'illa un redós de pau i bellesa. Un terç de la seva superfície (la zona occidental) va ser declarat Parc Nacional el 1960 i avui nombrosos turistes recorren els seus senders en bicicleta de muntanya o a peu per observar la natura o allunyar-se de l'estrès quotidià (i hi poden albirar alguna mangosta, que ofereix l'equilibri de rèptils a la zona). Solen pernoctar a Polače o Pomena, principals nuclis turístics, però també es troben allotjaments al Parc Natural, si els saps reservar. Des del seu cim, Veli Grad, hi ha una panoràmica esplèndida de l'illa sobre el mar. Hi ha qui, de tan bonica, la identifica amb l'illa on Ulisses va roman-

dre tants anys fascinat per la nimfa Calipso.

Habitada des de la prehistòria, va ser colonitzada pels grecs des del segle IV aC, formà part de l'Imperi romà d'Orient, i va acabar depenent de Ragusa i de Venècia. Se sol desembarcar a Polače, a la costa de mestral, que deu el seu nom a les restes d'un palau (polače en croat) de l'època romana. Una sendera condueix fins a Goveđari, al cim d'un pujol que domina el Llac Gran (Veliko jezero), comunicat per un estret canal amb el Llac petit (Malo jezero), tots dos d'aigua salada i rics en musclos, ostres i conquilles de tota mena, on els banyistes poden trobar les aigües molt més temperades que les de la costa tot el llarg de l'any. En el gran s'hi troba l'illot de Santa Maria, un convent benedictí fundat al segle XII, reconstruït i fortificat al segle XVI, que conserva el claustre, l'església romànica i l'abadia, avui convertida en hotel.

—**L'illa del Korčula.** Des de Mljet, avui es poden visitar per mar l'illa de Lastovo (abans era reservada per a proves militars) o bé Korčula (Kòrxula), sense retornar a Dubrovnik. Tanmateix, el normal és tornar-hi i fer per terra el camí de la costa i, per l'istme de Ston, travessar l'allargada i estreta península de Pelješac, per adonar-nos com n'és de diferent encara que segueixi paral·lela a la costa (la separa el canal del Nretva): la banda de tramuntana és desèrtica; la de migjorn, on bufa el xaloc, esplèndida de vinyes i tarongers. Res d'estrany que ja fos colonitzada per grecs i romans i que els ragusans se la disputessin a Venècia.

A Orebić, s'arriba per mar a la vila Korčula, que s'estén damunt d'una petita península fortificada (la muralla es construï al segle XIII i fou reconstruïda el XV) com palesen les torres que et reben, l'airoso Tarjun (dita Torre del Príncep, de 1449) i la Barbarigo, de planta semicircular, acabada el 1488. L'espai d'entremig acull la Lògia, de 1548, on s'origina la gran escalinata de-

vers la catedral. Encara cal esmentar la Porta del mar (Morska vrata) i la Porta de Terra (Kopnena vrata), darrera de la qual hi ha l'antic Palau de l'Ajuntament (segle XVI) i la capella dedicada a la Verge de les Neus, molt venerada, perquè, segons la llegenda, va tenir una intervenció decisiva en la victòria del 15 d'agost de 1571 contra els turcs.

El nucli històric té forma d'espina de peix, amb una artèria principal que el divideix en dues parts, i una colla de costeruts carrerons, els de ponent curts i suggerents, a l'estiu ventilats pel mestral i, en canvi, més sinuosos i llargs els de llevant, per protegir-se dels bòrees tramuntanencs. La plaça principal acull l'església de Nostra Senyora, antany capella i mausoleu dels nobles, la catedral, palaus senyorials i altres edificis representatius. La catedral, dedicada a Sant Marc, amb campanar romànic a l'esquerra de la façana, rematat per una cúpula renaixentista (1481), a l'abric del qual hi ha la capella de Sant Roc corresponent a la nau nord, té una planta de tres naus. A l'interior són interessants la pila d'aigua beneïda (segle XV), la pila baptismal (segle XVII), el díptic de l'Anunciació de l'escola de Tintoretto, la venerada imatge de la Verge de l'illa, el baldaquí del presbiteri. A frec del temple, a la seva dreta, hi trobem la Casa de l'Abadia, edifici de dos plantes del segle XIX, bastit sobre l'antic Palau episcopal, que alberga el Tresor, constituït per objectes i ornaments litúrgics, exvots, incunables i pintures, entre les quals, *La conversa sagrada*, d'un deixeble de Tizià, una Anunciació de l'escola del Veronès, a més de pintures barroques.

A més d'aquesta mostra, és interessant de visitar el Museu de la ciutat al palau Gabriellis, edifici renaixentista, on al pis de dalt s'ha reproduït una típica cuina d'una casa korxulana, amb mobiliari, bateria i atuells del segle XIX. La gent encara visita la falsa casa de Marco Polo i el Museu de la Confraria de Tots els Sants, amb una notable col·lecció d'icones gregues dels s. XIV al XVII, procedents de Creta i de les jòniques. Aquesta confraria, juntament amb la de Sant Roc o la de la Verge del Cinyell o Sant Miquel, totes laiques, participen amb els seus bigarrats vestuaris encara avui a les processons de Setmana Santa i a d'altres festes i ritus, com les danses de cavallers, la Moreska de Sant Teodor (una lluita de moros i cristians per alliberar una noieta cristiana) o la Kumpanija de Sant Vicenç, que antigament s'acabava decapitant un bou, cerimònia lligada a antics ritus rurals d'inici de primavera.

Al passeig marítim de la banda de mar de llevant hi ha una animada zona de terrasses amb bars i restaurants, on és bo assegurar-se relaxadament fent algun àpat (el peix hi és bo i no pas car) o prenent algun refresc voltats d'edificis antics. Allí, el passat és viu en el present. La nit sol ser concorreguda, sense perdre mai aquella tranquil·litat assuaujada que caracteritza un dels indrets més bonics de l'Adriàtic.

A sobre d'aquestes línies, els teulats de Dubrovnik; la catedral de Sant Marc a Korčula; aquesta mateixa illa vista des del mar, on s'identifica la torre Barbarigo; i, finalment, l'illa d'Elafiti. Fotos:

- 1 El port vell de Dubrovnik, amb la fortalesa de Sant Joan i Lokrum al darrere.
- 2 L'illa de Lokrum, des de la muralla.

GONZALO Puente Ojea Exambaixador al Vaticà, publica «La religión ¡vaya timo!»

Degà d'ambaixadors en la seva època d'activitat diplomàtica, entre els seus diversos destins va exercir com a representant d'Espanya davant del Vaticà. Ara desenvolupa una intensa activitat intel·lectual, encara que –segons explica– «a mi el que m'agrada és parlar de la República»

“Per l'Església, la laïcitat és la tomba de la seva hegemonia”

TEXT: ANDRÉS MONTES FOTO: MARA VILLAMUZA

Gonzalo Puente Ojea (Cienfuegos, Cuba, 1925) té la dicció suau que se li suposa a la diplomàcia i que no s'altera tot i la rotunditat del seu missatge. Es podria dir que és un ateu de llibre si no fos perquè ja ha publicat més d'una dotzena de llibres, la majoria dels quals sobre la religió, la fe i el cristianisme.

Ni Déu ni rei. Vostè és un revolucionari molt ortodox. Sóc una mica quixotesc. No es poden dissociar tron i altar. A l'Església sempre li ha agradat el príncep obedient i submís, des de Constantí i Carlemany. La seva pretensió és arrencar fragments més alts de sobirania i l'apropiació de l'Estat. La transició es va fer d'una manera que la va condemnar al fracàs. Vivim en una pseudodemocràcia coronada, fet que provoca una crisi d'autoritat, de llibertat, de les institucions, de moralitat pública, educativa, mediàtica i econòmica.

I com corregim ara aquest pecat original de la democràcia? Cal anar cap a la construcció d'un Estat veritablement democràtic i laic. I com que en el repertori d'estats democràtics moderns no caben més opcions que un sistema acollit al principi monàrquic o republicà, la III República és l'alternativa necessària, que es pot aconseguir, si hi ha bona voluntat, per les vies pacífiques i constitucionals. El Rei només serveix com a cúpula simbòlica del poder de l'oligarquia de partits, que provoca que la vida política es desenvolupi en la corrupció i l'abús de poder. Considero, a més, que és un monarca il·legal i il·legítim. Il·legal perquè va trencar el seu jurament de fidelitat a les lleis del Moviment i il·legítim per aprofitar l'última decisió de Franco al nomenar-lo el seu hereu polític. Això, a més d'altres coses com la seva presència en el món dels negocis i el trencament de les normes que ha de respectar un servidor de l'Estat.

Vostè sosté que la relació entre Església catòlica i Estat no s'ha alterat en cap aspecte des del franquisme. Els 40 anys de franquisme van ser l'expressió d'una fusió d'Església i Estat consagrada pel concordat de 1953. Posteriorment, l'Estatut jurídic concebut per tots els governs espanyols des de 1976 va perfeccionant les noves vestidures d'aquesta aliança entre Església i Estat. En l'àmbit de l'economia ha assolit el seu zènit amb el govern de Zapatero, quan ha obtingut un finançament fabulós a costa del tribut dels espanyols, amb independència de les seves conviccions. El senyor Zapatero creu que declarant lícit el matrimoni gai o el dret a l'abortament pot passar a la història com a governant demòcrata, laic i socialista. Només la ignorància pot explicar el seu esperpèntic govern.

Malgrat tot, l'Església mai ha estat tan bel·ligerant amb cap altre govern, tot i que mai ha rebut tant de les arques de l'Estat... És cert que estem davant d'una bel·ligerància insòlita que respon a l'apetència de poder eclesial i que segueix la seva tàctica tradicional de sentir-se víctima i ofesa. L'Església no es mou per esquemes de moralitat pública. Resulta impensable que un Estat amb voluntat democràtica hagi retrocedit i permeti aquesta usurpació eclesiàstica.

Doncs, Zapatero ha fet del laïcisme un dels seus emblemes polítics. Només és una cosa

retòrica. Passa per ser un animal laïcista perillós, però si alguna cosa no és, és precisament això. Un Estat laic ha d'igualar les consciències i posar el poder religiós al seu lloc. Per ser un veritable promotor del laïcisme ha de cessar la concessió de fabulosos privilegis de què disfruta l'Església catòlica, des l'ensenyament fins a la moralitat pública. L'home del sac eclesial no és l'ateisme o la indiferència, a això ja hi estan acostumats. L'Església veu en el laïcisme, i amb raó, la tomba de la seva hegemonia històrica. Els diners són els diners i tota la resta és secundària per a l'Església, inclosa la llibertat per a cada ciutadà.

Vostè acaba de publicar un llibre amb un títol molt radical: «La religión ¡vaya timo!» Jo parlo de les cinc estafes de la concepció religiosa: l'antropològic, l'ontològic, el teològic, el bíblic i l'eclesiàstic. En aquest llibre detallo aquests aspectes de la gran estafa de la religió i de la falsetat d'aquest món d'ànimes i esperits.

El debat entre creients i ateu ara viatja en autobús. No vaig participar en aquella iniciativa. Que un filòsof genial, de noblesa insòlita,

com és Richard Dawkins hagi muntat una ofensiva pública per mantenir l'alta improbabilitat de l'existència de Déu peca de certa ingenuïtat. Hi ha arguments irrefutables que acrediten que és impossible, des de posicionaments de lògica discursiva i del coneixement empíric que la idea d'un ens immaterial, providencial, que regeix els destins de tot el que existeix és inadmissible. La seva existència provocaria el caos del pensament racional i és una cosa que va contra les evidències reals de la vida i del pensament.

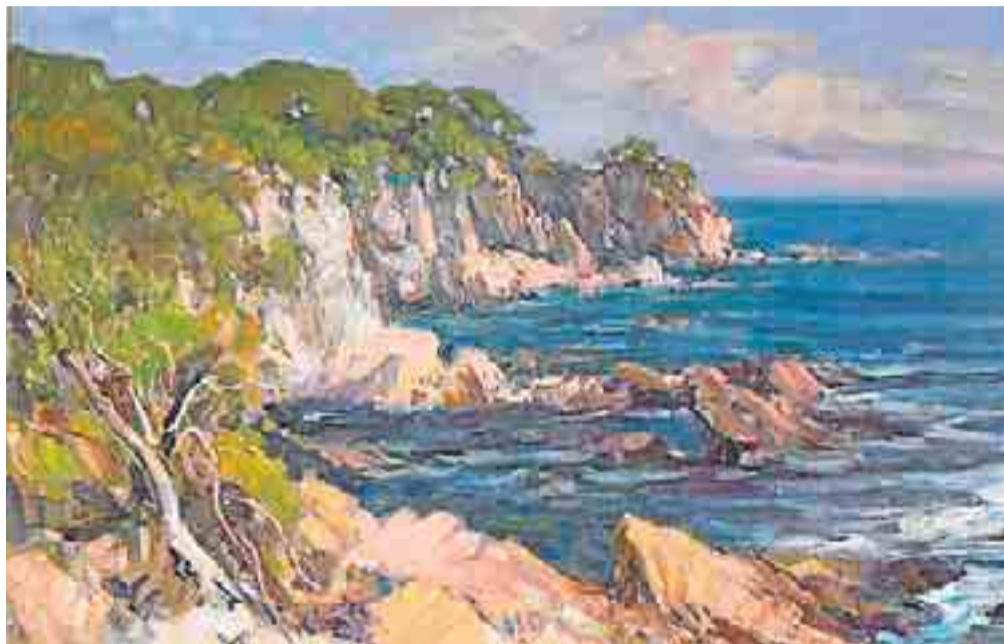
Aquella campanya és un canvi en el comportament tradicional de l'ateisme que, a diferència del creient, mai es va caracteritzar per fer apostolat. És cert que en el que es refereix als instruments per imposar doctrines imitar les tècniques de l'Església no és el més adequat. El tema de Déu no és un assumpte publicitari. La complexitat de l'argumentació de Dawkins en el seu llibre *La il·lusió de Dios* és valuosa, però es resumeix en l'afirmació que la cadena causal no admet una primera causa creadora. L'aproximació del meu llibre és més concloent i completa, encara que no es pugui anunciar als autobusos.

“
El Rei només serveix com a cúpula simbòlica del poder de l'oligarquia de partits, que provoca que la vida política es desenvolupi en la corrupció i l'abús de poder. Considero, a més, que és un monarca il·legal i il·legítim
”

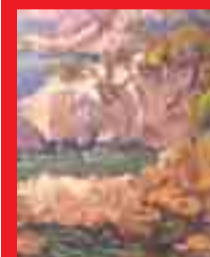

Costa Sobrepera un pintor de cap a peus

TEXT: MARIA LLUÏSA BORRÀS

Maria Lluïsa Borràs

Fotos:
A sobre d'aquestes línies i al costat, diverses obres de Sobrepera.

1
L'artista, Costa Sobrepera, disposa del seu taller a Pals.

Un matí es va obrir la porta de casa, que de costum no es tanca mai, i vaig veure aparèixer un home corpulent i ben plantat, d'ulls incisius que em preguntava, «Vostè és crítica d'art? Jo sóc el pintor Costa Sobrepera, per servir-la». Va començar per dir que era fill del més antic vigilant de l'Amstrong, és a dir, de Can Mario, la principal fàbrica de suro del país. Recordava que quan ell era petit, cada nit, abans d'anar a la fàbrica, el pare li feia fer els deures i li demanava que li mostrés tot el que havia dibuixat.

Nascut en el si d'una família de tapers del carrer Ample l'any 1937, havia rebut la primera instrucció a l'Acadèmia del Sr. Antoni Masoni Surinyac; però en passar tot seguit a la del Sr. Joan Planas Gelabert (que se l'emportava com a ajudant de la seva feina de topògraf), aquest, sorprès pel talent de dibuixant del noi, va aconsellar els seus pares que el portessin a una escola d'art. De manera que, efectivament, va assistir a les classes nocturnes de dibuix artístic de l'Escola d'Arts i Oficis que dirigia Lluís Medir Jofra.

Després va entrar a treballar com a dibuixant amb el serraller i forjador Joan Gich i entre les obres que recordava haver-hi projectat hi ha la sageta de la Musclera, les reixes i la llàntia de l'altar major de la capella de l'Asil. Més tard va fer plànols de maquinària de la indústria sureira i, més tard encara, va realitzar el plànol topogràfic de la costa, des de cap Roig al cap de Begur. Tenia divuit anys i amb tota aquesta feina, no deixava mai de pintar!

Al cap d'uns dies va tornar a casa, també improvisadament, però em portava alguna de les seves aquarel·les. Eren de molt bona factura, d'un domini del color i d'una estructura molt sàvia. Evidenciaven un pintor que coneixia perfectament l'ofici. Em van semblar especialment reeixits els temes de la Costa Brava, els camps de blat i de conreu, així com les visions del mar, ja fos encrespats o bé arribant mansament a la sorra amb una escala cromàtica fora del corrent.

Em va explicar més coses: que el va ajudar molt a perfeccionar-se l'aquarel·lista Roca Delpech, amb qui anava a Girona a pintar les façanes de l'Onyar i també fer la coneixença del pintor Ramon Reig, de Figueres, que li va donar consells que encara no ha oblidat.

En acabar el servei militar a Figueres va entrar de tècnic a l'empresa Vincke i Cia, de Palamós, on va realitzar dissenys de maquinària industrial; a la vegada que va estudiar enginyeria durant nou anys, però no va marxar de l'empresa fins al 1970. Va ser una etapa molt fructífera perquè, a més, va exercir de profes-

sor de dibuix i de pintura a l'Escola d'Arts i Oficis de Palafrugell. Després va fer el salt a Barcelona per treballar en una empresa metal·lúrgica de la Zona Franca. No va deixar mai de pintar, agafava el cavallet i el plantava al port o al Barri Vell.

Als trenta-sis anys, després de tots aquells càrrecs de responsabilitat, va decidir que el més important era donar curs «a allò que portava dins» i va decidir deixar-ho tot per dedicar-se exclusivament a la pintura.

L'any 1994 inaugurava a Pals un estudi museu, un gran espai on podia treballar tranquil·lament i, a la vegada, fer veure la seva obra —sempre tenia exposades unes seixanta obres (aquarel·les, olis, pastels)— perquè és un treba-

llador compulsiu de tota mena de paisatges, figures o retrats... No li agrada gaire treballar al taller, prefereix pintar del natural, el paisatge directe, sentir-se immers en la natura. Per aquesta raó ha viatjat d'un lloc a l'altre, a la recerca de diferents ambients, de diferents celatges amb preferència per la llum freda de l'Europa del Nord.

Al llarg de tots aquests anys s'ha mantingut fidel a l'estil naturalista que va aparèixer a la segona meitat del segle XIX com una contraposició al romanticisme, sense fer el més petit cabal dels ismes que s'han anat succeint.

Quan se'n va li dic que prefereixo les aquarel·les i que admiro la seva passió i entrega total a la pintura i la seva autenticitat.

La beguda Aigua de Vilajuïga

Amb gas natural

**Agustí
Ensesa
Bonet**
Escola de
Tastavins
del Gironès

Com apunta Steven Rowe, sommelier d'aigües anglès establert a Barcelona, l'aigua de Vilajuïga no és inodora, incolora ni insípida. Té un cos i gust ideal per acompanyar carns vermelles. Rica en magnesi i calci s'identifica pel «terroir» empordanès com els vins de la comarca. Els abstemis tenen un bon maridatge per a carns de bou a la brasa o un estofat de vedella. Empresa elaboradora: Aigües Minerals de Vilajuïga, S.A., ubicada a Vilajuïga, forma part del massís de cap de Creus. Fundada el 1904 per sis famílies empordaneses, fou considerada l'aigua preferida del pintor Salvador Dalí. Recomanem als sommeliers, *maitres* i cambres que quan prenguin nota a la taula, preguntin: l'aigua com la volen, amb gas, sense gas o de Vilajuïga? Tindran una agradable sorpresa. Més informació: www.aiguadevilajuiga.com

L'origen d'un plat fosc

CAIUS APICIUS GASTRÒNOM

Em va passar a principis dels 80, durant un memorable viatge pel nord d'Itàlia en el meu entranyable Seat 127, dotat d'aire «condicionat» (condicionat a obrir les finestretes, s'entén) i refrigeració per aigua (mineral i en ampolla). Prop de Venècia, en un petit i agradable restaurant riberenc del canal del Brenta, vaig travar coneixement amb una especialitat de la cuina véneta: els espaguetis negres. La veritat és que estàvem a punt de prendre les postres quan vam veure passar un cambrer amb un plat d'aquests espaguetis. Quan va tornar a passar, li vaig preguntar què era; l'home, sense pensar-s'ho dues vegades, va anar a la cuina i va reaparèixer portant-me una mostra, en plat de postres d'aquells espaguetis de dol. Eren, com podran suposar, espaguetis amb tinta de sípia. Per llavors, el coneixement que teníem –en general i en particular– de les cuines foranes era molt menor que el d'avui.

Jo era dels que pensaven que, com va escriure el mateix Busca Isusi, els xipirons en la seva tinta eren un plat «únic al món»; molts bascos creien que, en efecte, es tractava de l'únic plat negre de la cuina mundial. De cap manera, com veurem. Els venecians, però també els sicilians, porten molt temps utilitzant la tinta, millor de sípia que de calamar, en plats a base de pasta i, naturalment, d'arròs. També directament –és el cas de les «seppie al nero»: sípies en la seva tinta, venecianes.

El «risotto nero» és ben conegut... i això ens porta a dir dues paraules de l'«arròs negre» de la cuina catalana, avui amb tinta de sípia, però que originalment adquiria el seu color fosc pel fet de preparar un sofregit molt fosc. És a dir, que aquest arròs era negre de ceba, no de tinta, així que ho deixem de banda.

Descartem també la teoria que els xipirons en la seva tinta poden ser fruit de la influència de cuines orientals: me'n ric de la influència –i el coneixement– al País Basc del segle XVIII, que és de quan sembla datar la recepta, de la cuina japonesa.

Més descartaments. És ben sabut que la indústria conservera de l'anxova en salaó, a Cantàbria, però també en ports bascos, és, d'alguna manera, un «invent» italià; van ser, en efecte, italians, predominantment sicilians,

però no només, els qui van desenvolupar aquesta conserva al Cantàbric. Podríem deduir que ells van portar la salsa de tinta de cefalòpode al golf de Biscaia... de no ser perquè la seva arribada data de la segona meitat del segle XIX, quan els bascos, i no només ells, portaven molt temps menjant xipirons en la seva tinta. Tampoc val la hipòtesi contrària, perquè Pelegrino Artusi ja ofereix una recepta de «risotto al nero di seppia alla fiorentina» més o menys per aquesta època.

Així doncs, descartem també la procedència italiana. Tinguem en compte, d'altra banda, que el cuiner de Felip III, Francisco Martínez Montañó, escriu a principis del XVII, en parlar de «xíbia, calamars i pop», amb «una bossa d'una tinta molt negra; aquesta s'ha de treure amb molt de tacte perquè no es trenqui, perquè encara que es renti amb molta aigua mai se li acaba de treure la tinta». És a dir: la tinta, en cuina, era una cosa indesitjable.

Però a finals del XVIII, el corunyès Joseph Cornide, en el seu *Assaig sobre la història dels peixos*, parla dels «chocos», nom que –diu– es dóna a Galícia «a les xíbies petites», i diu que «es fan als ports de la ria de Vigo –al segle XXI el «choco» segueix sent el símbol gastronòmic de Redondela– certes empanades que es col·loquen i amaneixen amb la mateixa tinta, mereixen estimació entre la gent de bon paladar». Quant als calamars, «es mengen fregits amb oli o llard, i arrebossats amb farina, però són menys indigestos guisats amb la seva mateixa tinta, oli i pebre». Així que cap a 1788 les preparacions «en la seva tinta» eren de consum habitual... i no només al País Basc, sinó en tota la costa atlanticocantàbrica, perquè hi ha referències també asturianes i cantabres.

En qualsevol cas, seguim sense saber a qui se li va ocórrer la brillant idea d'incorporar la tinta de cefalòpodes a la cuina. En realitat, tot això no són més que disquisicions entorn d'un tema grat... perquè no em negaran que uns xipirons en la seva tinta són una cosa gràtissima, se li hagi acudit la fórmula a qui se li hagi acudit; i tenint molt present que, certament, és sobretot al País Basc on es borda aquesta recepta, hagi nascut on hagi nascut. O algú dubta encara que els de Bilbao nixen on millor els sembla? Doncs, això.

PERE AGUILAR
PORTES I AUTOMATISMES

25 anys al seu servei!!!

PORTES SECCIONALS <<<

**OBERTURA VERTICAL
MÀXIM ESPAI LLIURE**

MANIOBRA RÀPIDA I SILENCIOSA

**APLICACIONS RESIDENCIALS,
COMERCIALS I INDUSTRIALS**

Dieta mediterrània: el vi

L'etiqueta és un invent comercial d'un notable èxit, es tracta d'un parany enlluernador en el qual han caigut governs, corporacions i empreses alimentàries

Gastronomia

13 Dominical
Diumenge 3
de maig de 2009

Jaume Fàbrega

«Bona Vida»
<http://blocs.mesvilaweb.cat/jaume-fabrega>

Dieta mediterrània: aquest és el títol d'una pel·lícula de l'espanyol (ja que, pel nom, ha renunciat al seu origen català) Joaquín Oristrell, però que en realitat tracta del menjar (*Mediterranean food* és el seu títol en anglès) i de la cuina d'autor (en aquest cas d'autora).

Tot plegat, un garbuix: com el de l'anomenada «dieta mediterrània», un invent comercial (inventat per un nord-americà a Creta, on sembla que se li va aparèixer la mare de Déu i va fer el gran descobriment) d'un notable èxit, en el parany enlluernador de la qual han caigut governs, corporacions i empreses alimentàries. A desgrat que els nutricionistes seriosos (n'hi ha algun) afirmen que aital «dieta» no és més que un mite biomèdic. És a dir, una fantasia, una idealització feta a partir de mitges veritats. Al marge que, naturalment, el que sí que existeixen les diverses cuines mediterrànies.

Naturalment, també els productors de vi s'hi han apuntat. Per estimular el consum de xarel·lo, res millor que apuntar-se a la moda beneïda de la dieta idiota, és a dir, la dieta mediterrània (coneguda a França com a *diète crétoise*, és a dir, dieta cretina). I com que pagant Sant Pere canta, alguns poderosos cellers s'han afanyat a finançar estudis que demostren, naturalment, que el vi de la «dieta mediterrània», excepte la calvicie o els peus plans, ho guareix tot.

Així, aquest beuratge màgic (especialment si

és negre, que sembla que algun celler tenia més difícil de vendre) pareix que posseeix tots els miracles de la bona salut i la felicitat terrenal: és un protector cardiovascular, antioxidant, antiinflamatori, inhibidor de l'arteriosclerosi, anticancerígen... En fi, qui té algun problema de salut és perquè no s'emborratxa cada dia, ja que ningú, fins ara, s'ha posat d'acord amb la dosi (element fonamental de qualsevol medicina) per tal que Sant Polifenol (la panacea del mam) actuï. El que solen amagar aquests estudis, és clar, és que per exemple, el gin pot tenir els mateixos efectes i, encara més, el te verd. O que els polifenols remeiers també són presents i sovint en major quantitat en el most o les fruites. Però, és clar, els cellers no comercialitzen pas suc de taronja!

Els adoradors llagoters i beats d'aquesta Santa Dieta afirmen que es basa en una Trilogia Sagrada (com la Santíssima Trinitat dels cristians) de blat, oli d'oliva i vi. Heus aquí, doncs, de com els islàmics del Magrib, del Pròxim Orient, etc. (que demogràficament són una qualificada presència mediterrània) no ho són, ni potser els jueus (amb el seu vi kasher tan ple de restriccions), ni potser els grecs, amb el beuratge anomenat retsina, d'un gust tan diferent del vi...

Altrament, els profetes de la dieta mediterrània solen argumentar que té, almenys, 5.000 d'història: què feien, doncs, els nostres avantpassats ibers elaborant i bevent cervesa, i no

pas vi? No vivien a la Mediterrània? (Diverses parades –màquines de fer diners entre els incauts o babaus que es creuen les falses professions– porten noms similars. «Dieta Mediterrània», registrada a Barcelona i formada per Bodegas Torres, Freixent, Puratos, Danone, Gallina Blanca, Kellogg's, amb empreses que, com es pot veure, fabriquen productes genuïnament mediterranis!) «Fundació Viure al Mediterrani», «Conservatori de la Dieta Mediterrània», etc.).

Per si fos poc, la dita dieta mediterrània va passar definitivament a la irrisió quan el govern del «Reino de España» (que, ai las, també ocupa els Països Catalans) va sol·licitar l'any 2007 a la Unesco (amb la complicitat espanyolista de la Generalitat de Dalt) que la declarés «Patrimoni Immaterial de la Humanitat».

A més, si filem prim França –la França estricta, la França francesa i sense «paràsits» del Midi lloada per Céline (escriptor francès de culte entre les esquerres i les dretes), que també s'ha apuntat a la moda, comença de Lió cap amunt (encara, perquè aquesta zona de transició és de llengua arpitàna, occitanejant) té tant de mediterrània com els catalans de finlandesos. S'escau que la zona mediterrània hexagonal correspon a altres nacions històriques, això sí, convenientment conquistades: Occitània (amb Bordeus de Gascunya, el Llenguadoc, Provença), la Catalunya Nord (terra del Banyuls o el Ribesaltes) o Còrsega (Ajaccio, moscat de Còrsega...). N'hi ha per llogar-hi cadires.

La recepta

Calamars farcits a l'estil grec

Pops i calamars són molt utilitzats en la cuina grega, país d'on procedeix aquesta recepta (kalamariaka yemista). Precisament el mot calamar, que vol dir tinter, ve del grec. Altrament, també és una cuina amb molts de farcits, entre ells els d'arròs per a pebrots, etc., que en el nostre àmbit culinari retrobem a les comarques d'Alacant. Aquests «Kalamariaka yemista», o sigui, calamars omplerts, són farcits, precisament, amb arròs. Hi trobem, a més, una combinació molt pròpia de la nostra cuina, la de panses i pinyons. Recordem plats com els espinnacs amb panses i pinyons, de Catalunya, o l'arròs amb panses, del País Valencià.

Elaboració

Prepareu els calamars, tot arrancant la bossa –la part que farcireu– i tallant els tentacles just per sota dels ulls, llençant aquesta part. Les potes les piqueu bé. Passeu-ho tot per sota l'aixeta. Poseu en remull, si voleu, els

Ingredients

- 4 calamars mitjans
- 1 gratat d'arròs (uns 100 grams o una mica menys)
- 1 ceba grossa
- 4 tomàquets
- 1 copa de vi

- blanc
- 1 gratat de pinyons (uns 40 grams)
- 1 gratat de panses de Corint (uns 40 grams)
- sal
- pebre
- aigua

pinyons i, sobretot, les panses. Poseu una paella al foc amb oli i feu-hi sofregir la ceba ratllada i les potes picades. Afegiu-hi una mica de tomàquet i quan tot sigui ben sofregit, l'arròs, les panses i els pinyons; ho cobriu amb aigua suficient (almenys doble quantitat que l'arròs) i ho feu coure uns 20 minuts. Proveu-ho de sal i pebre. Un cop aquest arròs sigui fred, ompliu els calamars, no excessivament, i en cosiu l'obertura.

Poseu una cassola al foc amb una mica d'oli i hi sofregiu una mica els calamars farcits. Hi afegiu el tomàquet ratllat, hi tireu una copa de vi i ho deixeu fent la xup-xup fins que la salsa sigui feta.

Notes

– Serviu aquests calamars voltats amb la salsa de tomàquet i, si voleu, més arròs blanc; en aquest cas constituirà un plat complet.

– Podeu perfumar el sofregit amb all i julivert, llorer, anet o fonoll, romaní o una herba al gust. A Grècia és molt utilitzada l'alfabrega, que fins i tot es pot picar en fresc sobre els calamars, com nosaltres hi posem julivert. Podeu fer servir una bona salsa de tomàquet casolana, ja preparada. Si hi voleu donar un to més refinat, podeu passar aquesta salsa, a manera de colís, per la batidora.

– És convenient emprar panses sense pinyons, precisament de Corint, o sigui, d'origen grec.

Història

La carnisseria va ser fundada el 1894 i, des d'aleshores, no ha canviat mai de domicili. Durant els primers temps es va dedicar a la venda de carn i xarcuteria i a subministrar carn a tots els vaixells que recalaven al port de Palamós. Als anys quaranta, Santiago Prats i Vidal es va dedicar a servir carn als vaixells però ben aviat ho va canviar per portar la carn als hotels de la costa. Actualment el negoci continua la mateixa línia familiar

Origen

1894

Fundador

Santiago Prats i Calva

Propietari actual

Santiago Prats i Roselló

Treballadors

Règim familiar

Activitat

Xarcuteria, en general

Santiago Prats

Sempre ha estat un establiment ubicat al carrer Major de Palamós i molt conegut a causa dels seus productes. La casa també és famosa per realitzar escultures de greix

Palamós

TEXT I FOTOGRAFIA: JOSEP MARIA BARTOMEU

El 1894, Santiago Prats Calva i la seva dona Emília Vidal Deulofeu van obrir una carnisseria al carrer Major de Palamós, al mateix lloc on és ara. Tenien una clientela fixa que venia no solament de la mateixa vila, sinó també dels afores, ja que llavors la gent dels voltants de Palamós no tenia més remei que anar a comprar sovint tant la carn com el peix, perquè no existien neveres ni congeladors.

En aquells anys, el carrer Major de Palamós estava molt animat perquè s'hi feia mercat de fruites i verdures cada dia. Aquest era un dret adquirit de la vila palamosina des del segle XIII i que va perdurar fins als anys seixanta del segle passat. El mercat es feia perquè subministrava queviures als vaixells de tot tipus que amarraven al port i els tripulants hi anaven a comprar. Al llarg del temps també s'hi van anar ubicant altres botigues i, curiosament, hi havia peixeteries i carnisseries, l'una gairebé al costat de l'altra.

La població de Palamós d'aquella època vivia exclusivament del suro i de la pesca, mentre que la dels voltants –Calonge, Castell d'Aro i Vall-llobrega–, es dedicava a l'agricultura i a la ramaderia. Els intercanvis de peix per carn eren força freqüents i l'amistat entre pagesos i pescadors moltes vegades acabava amb unió de famílies mitjançant matrimonis.

NEGOCI EN EVOLUCIÓ

El relleu del negoci el va agafar, el 1937, el fill del matrimoni, que es deia Santiago Prats i Vidal. Va ser en plena Guerra Civil espanyola, durant la qual la carnisseria no va tancar mai les portes i sempre hi havia algun bocí de carn per distreure la gana. Durant la guerra i molt de temps després, a Can Prats mataben el bestiar a pagès i, de nits, el portaven a Palamós. Moltes famílies de la vila s'havien refugiat a Calonge i en els paratges dels afores, ja que Palamós era bombardejada tot sovint perquè el port era un dels objectius de l'aviació i també dels vaixells de combat. A la carnisseria es venia el que es podia, atès que mancava gairebé de tot, però sempre s'hi podia trobar alguna cosa, sobretot per a la clientela.

En la postguerra es va viure molt de l'estraperlo. Es matava un vedell i se'l repartien en-

tre tots els carnisseres de la vila. Això era per guardar les aparences de cara a les autoritats franquistes. La veritat és que se'n mataben molts més. Santiago Prats i Vidal va agafar molta clientela servint les embarcacions de càrrega que recalaven al port de Palamós. Ell mateix es criava el bestiar en una granja. També la matança dels animals la feia ell a l'escorxador.

A finals dels anys 50 el turisme va començar a arribar a Palamós i es va veure com els negocis començaven a canviar. La carnisseria de Can Prats també va fer un canvi d'activitat: en comptes de servir els vaixells de càrrega, Santiago Prats va servir la carn, primer, als hotels que s'anaven muntant i, més tard, la gent

dels càmpings de la zona van fer-se clients de l'establiment; així com els dels apartaments i xalets particulars. El 1970, va agafar les regnes del negoci Santiago Prats i Roselló, que es va casar amb Enriqueta López i Pascalet. El negoci segueix endavant amb una curiositat afegida: l'Enriqueta és una artista i es dedica a fer escultures de greix, de les quals ha tret molts de premis. La botiga ha tingut diverses reformes al llarg de tots aquests anys i s'hi han canviat moltes coses, així com el sistema de vendes. Ara es venen des d'hamburgueses fins a formatges i olis, etc. El futur, no se sap; tenen dues filles però cap d'elles vol seguir. Tal vegada s'hauran de refiar dels nés o nètes per continuar.

Gironins del segle
XIX

Evarist Feliu Soler

XAVIER CARMANIU

Digui'm amic Feliu, què veu? – Què vol dir? Aquesta mainada que juga? – Infants fel·ços, amic Feliu, infants fel·ços és el que contempla. I és per això que hem de treballar.

Evarist Feliu Soler va néixer a la localitat empordanesa de Sant Mori el 1898, però de ben jove va marxar a Girona per estudiar al seminari. Allà va fer amistat amb el religiós Jaume Muret, que el 1917 va crear el Casal d'Estiu Obra dels nens de Jesús i fills de Maria Immaculada. Evarist Feliu es va implicar moltíssim en aquesta iniciativa, fins al punt que en va esdevenir el principal responsable el 1922.

A partir d'aquell moment, i gràcies als seus esforços, els casals d'estiu es va anar escampant per tota la diòcesi. A més, des del 1923, Evarist Feliu també va exercir de professor de llatí i cant gregorià al seminari on havia estudiat. De la mateixa manera, la seva implicació amb el món juvenil va fer que el 1933 els seus superiors el nomenessin consiliari de la Federació de Joves Cristians per a la diòcesi gironina.

Com és prou sabut, l'aixecament militar de Franco el juliol de 1936 va provocar una reacció revolucionària. Entre les mesures més destacades hi va haver la d'acabar amb la presència pública de qualsevol expressió religiosa. Les esglésies van ser profanades i reutilitzades per a finalitats civils i militars i el personal religiós fou perseguit. En aquestes circumstàncies i, malgrat posar en perill la seva vida, alguns sacerdots van mantenir el culte de manera clandestina. Aquest va ser el cas de mossèn Feliu.

Acabada la guerra el 1939, la imposició de la dictadura nacionalcatolista ho va canviar tot. En aquest nou context, el sacerdot de Sant Mori fou designat capellà de la presó de Girona, on hi havia tancats els defectors al nou règim franquista. Historiadors com Josep Clara, basant-se en opinions dels presos, apunten que l'actuació de Feliu fou controvertida. Cal tenir en compte que el personal religiós formava part de l'engranatge repressor d'uns centres penitenciaris amb condicions inhumanes i que moltes vegades eren l'avantsala de la condemna a mort.

Xavier Carmaniu Mainadé
Historiador i periodista

eren l'avantsala de la condemna a mort.

Sigui com sigui, es pot intuir una bona sintonia amb la dictadura, ja que el 1943, Evarist Feliu va marxar a Madrid per ocupar el càrrec de consiliari per a tot Espanya dels Joves d'Acció Catòlica. Durant aquesta etapa va fundar l'Obra de Santa Maria, pensada per formar dirigents apostòlics. Evarist Feliu Soler va morir el 1968, a Madrid, quan tenia setanta anys.

Deu anys d'euro

Emissions, amb monedes de fins a 100 €, recorden l'efemèride

La numismàtica, una de les disciplines clàssiques del col·leccionisme popular, està a hores d'ara d'enhorabona a causa de la celebració del desè aniversari de l'aplicació de la moneda única europea, l'euro. Coincidint amb tal efemèride, les diferents administracions de moneda i timbre estan posant en circulació tot un seguit d'emissions, amb valors que en el cas registrat per a col·leccionistes i inversors, arriben fins als cent euros, facial de la moneda d'or encunyada en record de la Copa Mundial de Futbol de Sud-àfrica d'enguany.

Aquest vessant que tracta de les monedes, els bitllets i les medalles, resulta indubtablement un dels més erudits del col·leccionisme de tots els temps. La numismàtica, reconeguda com a ciència auxiliar de la història, es converteix així en una branca relativament sofisticada i allunyada de l'abast de la majoria d'aficionats quan s'hi entra en nivells superiors, en aquells que corresponen a èpoques passades, i també en aquells altres que tot i essent contemporanis, es relacionen amb peces encunyades en metalls nobles, or i argent, bàsicament.

No obstant això, l'aparició de la moneda euro amb tota la seva diversitat de països i de facials, ha afavorit que pràcticament totes les capes socials hagin pogut accedir-hi. Coincidint amb la commemoració d'aquests deu anys de moneda europea, doncs, els numismàtics tenen l'ocasió de fruitar d'allò més, i de posar al dia els seus fons monetaris, amb l'adquisició d'aquestes sèries de peces:

En primer lloc i circumscribint-nos a l'Estat espanyol, la RCM-FNMT (Reial Casa de Moneda, antiga Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre) està emetent des del 3 de març passat un programa ampli i força suggestiu, amb tres tipus de moneda, «circulant», «comemorativa» i de «col·lecció». Quant al primer d'aquests apartats, trencà el foc una cartereta estàndard amb les 8 peces bàsiques –2 i 1 euros; 50, 20, 10, 5, 2 i 1 cèntims–, a més a més d'un altre exemplar commemoratiu del desè aniversari. La tirada ha estat de 30.000 unitats, acompanyades d'unes altres 5.000 en acabat *proof*. Al mes de juny es posaran en circulació noves carteretes oficials de les autonomies, enguany dedicades a les Canàries i a Cantàbria, en tirada de 20.000 carteretes cadascuna d'aquestes.

Passant a la moneda commemorativa, igualment, a partir de l'esmentada data del 3 de març està circulant una peça de 2 euros que recorda

aquests deu anys, amb una quantitat màxima a emetre que serà de 8 milions d'exemplars. Hi haurà una altra unitat de 12 euros, que estarà disponible a partir del mes de juny amb tirada màxima de dos milions, i una cartereta que ofereix aquestes dues monedes, presentada mitjançant 12.000 jocs.

Les monedes de col·lecció ja són paraules majors, en tractar-se de sengles peces de 100 i de 10 euros dedicades a la Copa Mundial de Futbol de Sud-àfrica, presentades en uns elegants estoigs i encunyades en or i argent, respectivament. I per si no n'hi hagués prou, estan anunciades igualment tres emissions més: Programa Europa, Felip II –2a sèrie de joies numismàtiques– i Salvador Dalí –2a sèrie de pintors espanyols.

SETZE PAÏSOS EURO

L'aficionat no només tindrà ocasió de cercar, classificar i guardar tot aquest seguit de monedes, sinó que a més a més podrà optar a completar la seva col·lecció amb les peces emeses pels altres setze països que conformen la zona euro i que, amb un total de vint unitats, es convertirà en la major quantitat coneguda pel que fa a emissions conjuntes supranacionals.

Sota el títol «UEM 1999-2009» hi participen: Alemanya, Àustria, Bèlgica, Xipre, Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Holanda, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Malta i Portugal. Les alemanyes apareixeran amb el distintiu de les seves seques –fàbriques de moneda de Berlín, Munic, Stuttgart, Hamburg i Karlsruhe. Les peces mostren la inicial del dissenyador de la imatge commemorativa, Georgios Stamatópoulos; les inicials de la Unió Econòmica Monetària en l'idioma dels diferents membres; el nom del país; i les marques de la seca i del mestre d'aquesta. L'anvers, comú per a tots.

Pel que fa a les monedes de col·lecció, les tirades evidentment esdevenen limitades i molt sol·licitades, motiu pel qual els col·leccionistes ja fa temps que les estan reservant als comerços especialitzats i als proveïdors amb garanties. Davant d'aquesta limitació, la revalorització, consegüentment, està assegurada des del primer dia. Tot aquest ambient està donant vida a la numismàtica i recuperant el pols d'una disciplina que ha patit també diversos cicles baixistes i crisi de demanda, amb una excepció, i és que talment com succeeix amb altres col·leccionismes, tot allò que és escollit i escàs, sempre gaudirà de generoses cotitzacions.

Col·leccionisme
Història

15 Dominical
Diumenge 3
de maig de 2009

Xavier Romero

GIRONA Güell, 58 edifici CINC
Tel. 972 941 656
Fax 972 940 941
www.adala.info

Sí patiu ansietat o teniu l'estat d'ànim baix durant un cert temps, sí teniu dificultats de relació o us diuen que teniu un caràcter difícil, o sí heu sofert algun trauma, gran o potser no tant però de forma repetida, sí patiu oblits de parts importants de la vostra vida, o us sentiu fràgils i amb alts i baixos:

Adala és un centre d'Atenció Psicoterapèutica, amb un equip de professionals format per psicòlegs i psiquiatres especialitzats en la psicoteràpia, acreditats oficialment en EMDR i Psicoteràpia Relacional entre altres modalitats terapèutiques. El criteri que orienta la nostra actuació és el d'oferir una atenció adaptada a les particularitats de cada cas.

Som a Girona, Barcelona i Terrassa

Per a ell:
Hannibal Laguna
Per a l'amiga:
Rafael Urquizar
Per dins:
Emperatriz

- 1 Novissima.
- 2 Elio Berhanyer.
- 3 Devota&Lomba.
- 4 Charo Peres.
- 5 Isabel Zapardiez.
- 6 Jorge Terra.
- 7 Hannibal Laguna.
- 8 Estrella Roch.
- 9 Novissima.
- 10 Ana Torres.
- 11 Camila Elbaz.

CENTRE DE IOGA i TÈCNIQUES ALTERNATIVES

MÈTODE TERÀPIA AUDITIVA TOMATIS
CLASSES D'IOGA I RELAXAMENT
FORMACIÓ DE PROFESSORS

Per a informació: La Salle, 35 baixos – Tel. 972 21 53 28 – www.iogagirona.com

Des de fa més de 25 anys a Girona!

Una forma diferent de tractar el cos...

*Una forma diferent
de tractar el cos...*

Bella de blanc

Cibeles va presentar la setmana passada les propostes nupcials per al 2010 i, com ja és habitual, els dissenyadors es van centrar sobretot en la figura femenina per al «dia D»

ANA RODRÍGUEZ

nova col·lecció
primavera estiu
2009

CARLES FALCÓ
girona

Maluquer Salvador, 16
T. 972 207 156

HENRY COTTONS · HACKETT · BREMA · REFRIGIWEAR · ARMANI JEANS · GAS · CERRUTI · CORNELIANI · MOMO DESIGN

Esperit fronterer

Bob Dylan publica «Together through life», un disc amb cançons fosques i profundes com la nit en el qual ret homenatge a Bo Diddley i Muddy Waters en diferents temes

TEXT: CARLOS GOSCH

d'uns mesos tenia a punt una desena de cançons i una idea molt precisa de com havien de sonar: com els vells discos dels segells Chess i Sun, en els quals ja fa més de mig segle que els reis del blues van establir càtedra i que van descobrir al món un noi anomenat Elvis Presley.

Les referències van ser revelades per Dylan al seu amic Bill Flanagan en una entrevista apareguda recentment en la dinàmica pàgina web del músic (www.bobdylan.com), tota una mina per als seus fans, que a través d'aquesta direcció han pogut seguir de prop el naixement del nou disc.

Perquè és possible que les influències de *Together through*

Guiat pel vent del sud, que està «ple de fantasmes i esperits turmentats», Bob Dylan va arribar a la frontera mentre destil·lava essències de blues i rock. Aquesta setmana ha publicat a tot el món el resultat d'aquell viatge, *Together through life*, deu cançons fosques i profundes com la nit.

Porta 47 anys al camí i Dylan encara no ha deixat d'escapar de la seva ombra. Amb el seu àlbum anterior, *Modern times*, el 2006 va assolir un inesperat número 1, però assegurava que la fórmula d'aquell èxit estava esgotada.

A *Together through life* (Sony BMG) ha donat un gir als sons anyencs que cultiva en els últims temps, amb l'ajuda de l'acordió fronterer de David Hidalgo, de Los Lobos i la guitarra fantasmal de Mike Campbell, dels Heartbreakers de Tom Petty.

Dylan ha escrit la major part dels temes al costat de Robert Hunter, poeta, cantant i ànima bessona, i ha tornat a encarregar la producció de l'àlbum al seu alter ego, Jack Frost.

L'origen de *Together through life* es troba en *Life is hard*, una cançó que el director francès Olivier Dahan va demanar a Dylan per a la seva nova pel·lícula. El realitzador de *La vie en rose* ha dirigit ara una «road movie» en la qual els seus protagonistes, interpretats per Forest Whitaker i Renné Zellweger, viatgen pel sud dels Estats Units, des de Kansas City fins a Nova Orleans. L'encàrrec de Dahan va desencadenar la imaginació de Dylan, que al cap

life es remuntin a l'any zero del rock and roll, però les tècniques de mercadotècnia aplicades a la promoció de l'àlbum són pròpies de l'era d'Internet.

Fa unes quantes setmanes, els seguidors de Dylan van poder escoltar i descarregar-se gratuïtament durant 24 hores un avançament del disc, *Beyond here lies nothing*, el demolidor tema que obre l'àlbum número 46 dels publicats pel cantautor de Minnesota, al qual ara qualifiquen de bluesman.

El resultat d'aquesta estratègia és que *Together through life* s'ha convertit en un dels discos més esperats de Dylan, encara que és cert que les últimes entregues del premi Príncep d'Astúries de les Arts 2007 ja convidaven a l'optimisme de la seva audiència.

Together through life està destinat a ampliar la sèrie triomfal iniciada el 1997 per *Time out mind*, l'àlbum que va tornar a Dylan al més alt de la consideració de la crítica i del públic.

Posseït per l'esperit de Bo Diddley i Muddy Waters, als quals rendeix tribut en diversos temes, Dylan recorre camins tan polsegosos com la seva veu; ofereix temes amb factura de clàssics, com *Forgetful heart* i *I feel a change comin' on*; i de la frontera amb Mèxic s'emporta *This dream of you*.

I pot ser que al seu pas veïés fantasmes d'aquests que vaguen sense rumb pels territoris del sud i que ara estiguin atrapats en l'estrofa d'alguna cançó.

Novetats

Little Boots s'afegeix al Sónar

La cantant Little Boots ha confirmat la seva participació en el Festival de Música Avançada i Art Multimèdia de Barcelona, Sónar 2009, que se celebrarà a la ciutat del 18 al 20 de juny i en el qual l'artista britànica presentarà el seu primer àlbum, *Hands*, segons va informar l'organització. Little Boots és el nom artístic de Victoria Hesketh, una exconcurrent del programa de televisió de Regne Unit «Pop Idol» que ha utilitzat els nous circuits d'Internet com a plataforma per donar a conèixer el seu pop electrònic. Altres incorporacions al festival són Late of the pier, Crystal Castles, Micachu and the shapes, La Roux, Ebony Bones, Fever Ray, Natalia Lafourcade, Goldielocks i Jamie Woon.

Green Day actuarà a Barcelona

El grup californià Green Day ha anunciat aquesta setmana les dates de la seva gira mundial «21st Century Breakdown», que durarà 19 mesos i que inclou parades al Palau d'Esports de la Comunitat de Madrid, el 29 de setembre, i al Palau Sant Jordi de Barcelona, l'1 d'octubre. La gira porta el nom del seu vuitè disc, que sortirà a la venda el proper 19 de maig i que serà el seu primer àlbum d'estudi des d'*American Idiot* (2004), amb el qual van aconseguir vendre més de 15 milions de còpies.

The Rolling Stones remasteritzats

The Rolling Stones comença aquest mes la reedició de catorze dels seus discos, un treball de remasterització que comença amb *Sticky Fingers* i s'allargarà tota la resta de 2009. Els nous àlbums mantindran el repertori i el disseny original de les seves portades. A més, els fans també tindran l'oportunitat de comparar una caixa de col·leccionista en trobaran els 14 discos d'estudi; un catàleg que també estarà disponible en format digital.

Bandes sonores

The international: Dinero en la sombra Tykwer/Kilemk/Heil Varese Sarabande

Igual que altres directors com John Carpenter o Clint Eastwood, al realitzador alemany Tom Tykwer (*El perfume*), també li agrada estampar la firma a les bandes sonores dels seus films. Conscient de les seves mancances en l'àmbit compositiu, aborda les partitures a mitges amb una parella de músics, Reinhold Heil i Johnny Klimek. El seu treball més rellevant fins ara és el que van compondre per a la cinta basada en el *best seller* de Patrick Suskind. Els tres han tornat a col·laborar en la banda sonora d'aquest thriller que revela la implicació d'un dels bancs més poderosos del món en el negoci de la compravenda d'armes a escala mundial. És una partitura amb passatges foscos i repetitius, que juga amb els cops d'efecte per generar tensió. **LI. Poch**

nores dels seus films. Conscient de les seves mancances en l'àmbit compositiu, aborda les partitures a mitges amb una parella de músics, Reinhold Heil i Johnny Klimek. El seu treball més rellevant fins ara és el que van compondre per a la cinta basada en el *best seller* de Patrick Suskind. Els tres han tornat a col·laborar en la banda sonora d'aquest thriller que revela la implicació d'un dels bancs més poderosos del món en el negoci de la compravenda d'armes a escala mundial. És una partitura amb passatges foscos i repetitius, que juga amb els cops d'efecte per generar tensió. **LI. Poch**

Els 5 més venuts

ESPANYA

- 1 ▲ **A las buenas y a las malas** Rosana
- 2 ▲ **Hannah Montana: The Movie** BSO
- 3 ▼ **No line on the horizon** U2
- 4 = **De mi puño y letra** Carlos Baute
- 5 = **Sin frenos** La quinta estación

REGNE UNIT

- 1 = **The Fame** Lady Gaga
- 2 ▲ **Sounds of The Universe** Depeche Mode
- 3 ▲ **I am Sasha Fierce** Beyoncé
- 4 ▼ **Only by the night** Kings of Leon
- 5 = **It's not me it's you** Lily Allen

ESTATS UNITS

- 1 ▲ **Hannah Montana: The Movie** Soundtrack
- 2 ▲ **Forever in a day** Day26
- 3 ▼ **Unstoppable** Rascal Flatts
- 4 ▲ **Twilight** Soundtrack
- 5 ▼ **Now 30** Various artists

AQUESTA PRIMAVERA LA MOSCA DE GIRONA VOL GAUDIR AL MÀXIM AMB TU!!!

Si encara no la tens, corre a comprar-la! T'està esperant, ansiosa de volar amb llibertat! Allibera't i allibera-la fent-la volar! Ara mateix! Per Girona i per tothom! Apa, som-hi!
Per ser molt més que gironins! I si tu encara no la tens, corre i fes-la volar! T'està esperant! Apunta't a la seva màgia amb elegància i deixa't seduir per la seva fragància de colors primaverals!

PUNTS DE VENDA: PAPERERIA PAPIRONA (Hortes, 20), JAN COL·LECCIÓ (Ferrerries Velles, 11), i també als ja habituals LLIBRERIA CARLEMAN, LLIBRERIA GELI i LLIBRERIA 22

Recorden que ara també poden aconseguir l'*Auca* per tan sols 3 euros amb la mosca inclosa.

DVD

El lector

Director: Stephen Daldry.
Intèrprets: Ralph Fiennes,
Kate Winslet.

Distribuïdora: On Pictures.

Durada: 124 minuts.

Basada en la novel·la homònima de Bernhard Schlink, aquest melodrama més o menys intens vol traçar un

paral·lelisme entre l'Holocaust i el turment personal de la seva protagonista, però acaba essent víctima dels seus propis paranyos narratius. La Winslet està bé, però l'Oscar se'l mereixia més per *Revolutionary Road*. **P. P.**

Guerra de novias

Director: Gary Winick.

Intèrprets: Anne Hathaway,
Kate Hudson.

Distribuïdora: Fox.

Durada: 89 minuts.

Fa una mica de pena veure dues actrius tan ben dotades per a la comèdia malaguantant el seu talent en una història previsible fins a la desesperació. Comença amb un to corrosiu en referir-se als tòpics dels casaments, però acaba exaltant allò que pretenia criticar en un final gairebé impresentable. Només val la pena per algun gag aïllat i la presència de Candice Bergen. **P. P.**

tòria previsible fins a la desesperació. Comença amb un to corrosiu en referir-se als tòpics dels casaments, però acaba exaltant allò que pretenia criticar en un final gairebé impresentable. Només val la pena per algun gag aïllat i la presència de Candice Bergen. **P. P.**

Nick y Norah...

Director: Peter Sollett.

Intèrprets: Michael Cera,
Kat Dennings, Alexis Dziena.

Distribuïdora: Sony.

Durada: 90 minuts.

Una notable comèdia romàntica que documenta el flirteig

entre els dos personatges del títol al llarg d'una nit particularment agitada i servint-se de les cançons que porten en els respectius ipods. És una pel·lícula àgil i ben filmada que recorda els inicis de Kevin Smith i es beneficia de les prometedores aptituds de la parella protagonista. Cinema d'adolescents, sí, però pensat per a tots els públics. **P. P.**

Bandes sonores

Cadillac Records

Diversos

Sony

Doble CD amb la banda sonora d'aquesta pel·lícula interpretada per Adrien Brody i Beyoncé que narra la història del creador del llegendari segell de música blues Chess

Records –per al qual varen gravar als anys 50 i 60 artistes com Muddy Waters, Howlin' Wolf, Willie Dixon o Etta James– i que tenia la particularitat de firmar els contractes dels artistes que fitxava, al seient del darrera del seu Cadillac. La banda sonora recupera molts dels grans clàssics de la discogràfica però amb noves versions a càrrec de Beyoncé, que de fet interpreta el paper d'Etta James –impecable es la seva versió de *At last*–, Solange, Raphael Saadiq, Mos Def, Jeffrey Wright –que també surt al film– i Columbus Short. També inclou temes originals d'Elvis Presley i del veterà Buddy Guy. **Lluís Poch.**

Sam Raimi torna al terror

Vinculat al cinema més comercial gràcies a l'èxit de la trilogia de «Spider-man», ara el director torna a un gènere que va revolucionar amb «Evil Dead»

TEXT: PEP PRIETO

Ara molts el vinculen al cinema més comercial per les sorolloses recaptacions de la trilogia dedicada a *Spider-man*, però Sam Raimi té un esplèndid passat com a *enfant terrible* del cinema de terror més accelerat. De fet, es pot afirmar sense gaires escrúpols que ell solet va revolucionar el gènere amb un altre tríptic, el d'*Evil Dead*, que tenia dues virtuts fonamentals: convertir la mateixa austeritat narrativa en un element generador d'inquietud (la càmera esdevé, literalment, el Mal) i la reinvenció de la sèrie B clàssica del gènere a través de la seva delirant fusió amb els nous llenguatges audiovisuals. Feia temps que Raimi anunciava un retorn als orígens (*Premonición* no compta perquè no deixava de ser una típica història de fantasmes) i finalment l'ha materialitzat en *Drag me to hell*, un conte macabre sobre malediccions ancestrals que fa pinta de convertir-se en un dels plats forts d'aquest estiu. El tràiler apunta que el director ha apostat per una versió mesurada d'ell mateix, però també s'hi endevina la coexistència amb el seu estil més amfetamínic i entremaliat.

Escrita pel mateix Raimi amb el seu germà Ivan, la cinta se centra en Christine, una jove empleada de banca amb moltes ganes d'es-

calar posicions. L'oportunitat de demostrar la seva vàlua se li presenta quan ha d'atendre la senyora Ganush, una anciana que no pot afrontar un deute immobiliari, i Christine rep l'encàrrec del seu superior de negar-li l'ajuda que demana. La dona resulta ser una bruixa que li llança una terrible maledicció: en tres dies, la noia anirà a l'infern. Al principi, la protagonista no fa cas de la dona i atribueix una sèrie d'esdeveniments a la casualitat, però

El repartiment

El pes dramàtic de la pel·lícula recau en Alison Lohman, que actua al costat de Justin Long, Lorna Raver o David Paymer

aviat s'adona que l'advertència és molt real. I terrorífica. Descartada Ellen Page per problemes d'agenda, Raimi ha confiat el pes dramàtic de la pel·lícula a Alison Lohman, magnífica actriu vista a *La flor del mal*, *Los impostores* i *Big Fish*. Al seu costat, destaquen secundaris com Justin Long, la veterana Lorna Raver, David Paymer, Reggie Lee, Dileep Rao, Chelcie Ross i Adriana Barraza. La música original és de Christopher Young, compositor habitual de Raimi des que aquest va partir peres amb Danny Elfman durant la postproducció de *Spider-man 2*.

TENIM 30 ANYS

HoloVital APRIMAMENT

Aprimar-se definitivament d'una manera natural, ràpida i duradora.

La ciutat de **Girona** disposa d'un centre d'aprimament HoloVital. A través d'un mètode natural utilitzat a França des de fa 15 anys en més de 55 centres i basat en antigues tècniques orientals, HoloVital aconsegueix reduir el sobrepès sense patir gana i ajudant el pacient a incrementar el seu benestar general i el seu control d'ansietat.

HoloVital

El centre de tractaments naturals HoloVital va ser creat el 1994 a Barcelona per Ana Geli. A través d'un mètode completament natural utilitzat a França des de fa quinze anys en més de 55 centres i basat en antigues tècniques orientals, HoloVital aconsegueix reduir el sobrepès.

Des de setembre de 2003 HoloVital s'ha establert a la ciutat de **Girona, al carrer Pare Maria Claret, 14 2n 2a**, des de l'abril de 2005 també els ofereixen les seves instal·lacions, on Patricia Ribera i el seu equip ja han solucionat el problema de sobrepès de molts homes i dones.

El mètode

És un mètode molt antic en les societats orientals, que hem adaptat al sistema alimentari d'Occident. És un tractament tàctil, basat en antigues tècniques orientals que consisteix en lleugeres pressions digitals sobre punts concrets del cos; no s'utilitzen ni agulles ni medicaments ni aparells. Activem els punts reflexos d'un òrgan i regulem el funcionalment de tot l'organisme mitjançant aquests punts.

Amb aquestes sessions, s'aconsegueix treure la gana, l'ansietat i regular l'organisme perquè realitzi millor totes les seves funcions. Durant el tractament millora la pell, el cabell, les ungles, la persona dorm millor, es normalitzen els paràmetres de colesterol i de glucosa, si estan alterats, i en els casos de menopausa es redueixen notablement les sufocacions, així com els dolors articulars.

Com a complement a la digitopuntura, és necessari seguir una die-

ta sana que cobreixi totes les necessitats nutritives amb el mínim aport de greixos.

Una dieta que, com que es treuen l'ansietat i la gana, no costa gens de seguir, sense carències, rumiada perquè la persona mantingui un to anímic òptim. Es proporciona una llista d'aliments naturals de la dieta mediterrània que inclouen fruita, verdura, carn i peix; tot triat i combinat en funció del tipus de pacient.

Els resultats

Depenent de cada cas el pacient pot sotmetre's a un tractament curt (de 4 a 6 setmanes) en el qual és possible perdre entre 8 i 10 quilos, o un de llarg (de 9 setmanes) en el qual es poden rebaixar de 15 a 18 quilos, sempre seguit d'una fase de manteniment de 3 setmanes, que tenen com a finalitat establir el pes adquirit. Finalitzat el procés, vostè podrà tornar a menjar normalment sense guanyar pes.

És un tractament que poden se-

guir dones (fins i tot aquelles que es troben en període postpart –sempre i quan no estiguin alletant–), homes i nens a partir dels 18 anys d'edat, sense contraindicacions. Amb dietes adaptades a persones amb diabetis o vegetarianes.

Es tracta d'un mètode que té en compte el binomi cos-ment, ajudant els pacients a incrementar la seva autoestima, el benestar general i el control d'ansietat. Per a HoloVital, el més important és la salut de la persona.

A HoloVital Aprimament, els resultats són ràpids i duradors. Les nostres tècniques són saludables. Ajudem a portar un control sobre el cos,

i, el que és més important, a trobar-se més dinàmic i amb més ganes de viure.

HoloVital té les seves instal·lacions situades al c/ Pare Maria Claret, 14 2n 2a. Aquesta és una bona opció per a aquelles persones que es vulguin aprimar sense passar-ho malament ni patir gana, i a la vegada gaudir d'un bon estat de salut i optimisme.

HoloVital té unes modernes instal·lacions al mateix centre de la ciutat de Girona.

Patricia Ribera Riera
Directora

HoloVital APRIMAMENT

Un mètode desenvolupat a França per un prestigiós especialista, basat en antigues tècniques orientals

Com aprimar-se i mantenir-se amb un mètode natural, agradable, eficaç i durador. Es poden perdre de 15 a 18 kg en 9 setmanes.

- Sense passar gana • Sense agulles • Sense medicaments ni altres productes
- Sense patir depressions. Amb massatges, digitopuntura i una alimentació equilibrada basada en principis energètics.

☎ 972 20 53 35 - Fax: 972 41 01 87

C/Pare Maria Claret, 14, 2n 2a - 17002 GIRONA

Primera
visita
gratuïta

